

Slovo k povzbuzení na úterý 20. dubna 2021, na úterý po 3. neděli velikonoční
Biblická čtení: Sk 7,51 – 8,1a; Ž 31; Jan 6,30-35

Milé sestry, milí bratři,

v prvním čtení ze Skutků apoštolů máme dnes před sebou samotný závěr Štěpánovy řeči před veleradou a její kruté vyústění: kamenování Štěpána. Vše se muselo odehrát ne dlouho po Letnicích, rozhodně v prvních měsících či nanejvýš několika málo prvních letech křesťanství (kamenování Štěpána je zpravidla datováno hned kolem roku 34). Jáhen Štěpán je tak dle všech svědectví (i následné úcty) prvním, kdo pro vyznání Krista jako Božího Syna položil svůj život. Proto mu také přísluší čestný titul „prvomučedník“ (*protomartyr*), který mu přičkli již staří církevní otcové.

V Lukášově biblickém svědectví (svatý Lukáš je autorem Skutků apoštolů) o Štěpánově prvomučednictví je samozřejmě celá řada momentů hodných zastavení a rozjímání. Zejména jeho pohled do nebe a zvolání «Vidím nebesa otevřená a Syna člověka, jak stojí po Boží pravici» jsou pro nás důležité; Štěpánovo zvolání je svědectvím jeho jedinečné (prvo)zkušenosti potvrzující Kristova slova, že svým věrnými, ať se děje, co se děje, zůstane nablízku, zvláště pokud budou pronásledováni pro jeho jméno. Prvomučedník to nyní zakouší a v pohledu do otevřeného nebe, kde vidí Syna po pravici Otcově, nachází útěchu a sílu a také potvrzení, že se nemýlil, když hlásal Ježíšovo zmrtvýchvstání. Jeho zkušenost je tak prototypem všech podobných zkušeností. A zároveň výzvou při všech možných kamenováních, ať jsou jakéhokoli druhu a ražení, vzhlednout především k nebi...

Zastavme se ale nad samotným titulem „prvomučedník“, respektive nad tím, co obnáší, tedy nad charakteristikou „prvního svědka“ (dobře víme, že řecké slovo *martyr*, latinsky *martyr*, znamená „svědek“: křesťanští mučedníci se stali svědky Kristovy moci, síly a blízkosti).

Mučedníků máme v dějinách křesťanství skutečně velký zástup, jak ostatně v Apokalypse vidí už vizionář Jan: «Potom jsem viděl, hle, tak veliký zástup, že by ho nikdo nedokázal sečíst, ze všech ras, kmenů, národů a jazyků, jak stojí před trůnem a před tváří Beránkovou, oblečení v bílé roucho, palmové ratolesti v rukou». Ale jen Štěpán je prvním z nich, prvním, kdo dostal slavný mučednický „věnec vítězství“ (jak ostatně naznačuje již i etymologie jeho řeckého jména *Stefanos*). Jen on se jako ze všech první vydává cestou, kterou před ním dosud nikdo nešel, cestou následování Krista až k prolití krve.

Jistěže, mučedníků svědomí i víry v Boha byla již před svatým Štěpánem také celá dlouhá řada; už jen ve Starém zákoně jich je mnoho, sám Štěpán ve své řeči například zmiňuje některé pronásledované starozákonní proroky. Ale křesťanským mučedníkem se všim, co to obnáší, je a zůstane prostě první. Jako první se vydal nevyšlapanou cestou nejradikálnějšího rozhodnutí dát svůj život pro Pána Ježíše, přesvědčit se, zda všechno to, v co vložil svou životní naději, je či není pravda, zda Kristus je či není Božím Mesiášem. Dnešní první čtení svědčí o tom, jak se přesvědčil, že to všechno pravda je; že Syn člověka jako Boží Syn vpravdě z mrtvých vstal, že je po pravici Otcově v Boží slávě a že je mu blízko: «On však, plný Ducha svatého, pohleděl k nebi a spatřil Boží slávu a Ježíše, jak stojí po boží pravici».

Risknout, že Pán Ježíš je Boží Syn a opravdu žije a je nám blízko, a tomu podřídit celý svůj život, zejména v jeho rozhodujících chvílích, patří k jedné z nejkrásnějších charakteristik křesťanské víry jakožto vztahu k Pánu Ježíšovi, jakožto jeho následování. Určitý risk patří vlastně ke každému skutečnému vztahu (a dokonce ke každému rozhodnutí); každý vztah je vždy nějakým riskem, v případě mezilidských vztahů oboustranným a často skutečným. U vztahu s Pánem Bohem (a rozhodnutí se pro něj) je to sice jiné, Bůh nás objektivně zklamat nemůže, ale z našeho pohledu je vztah s ním, rozhodování se pro něj také vždy nějakým (subjektivním) riskem. Vyplývá to z charakteru víry, která v tomto světě vždy zůstane jen vírou, blažené patření (*visio beatifica*) dávající absolutní jistotu všeho Božího je až doménou nebe, nikoli tohoto světa, který bude vždy také tak trochu slzavým údolím.

Svatý Štěpán ztělesňuje tento charakter risku následování Pána Ježíše nejradikálnějším možným způsobem: svým prvomučednictvím. My sice povětšinou nejsme (zatím) postaveni před tuto nejextrémnější podobu životního risku – navíc i kdybychom jednou bychom, tak bychom již vždy šli nějak vyšlapanou cestou velikým zástupem svědků (křesťanských mučedníků) – , ale každodenní krásný risk jít stále za Pánem Ježíšem by měl být i naší životní volbou. A nejde jen o nějakou pragmatickou volbu, ale především o snad nejzřejmější projev naší lásky ke Kristu; jednou ze soupodstatných vlastností každé lásky totiž je, že umí pro toho, koho miluje riskovat, dávat všanc sebe. To platí o každé lásce, nejvíc však o lásce k Bohu, k Pánu Ježíšovi; risknout svůj život pro něj...

«Já jsem chléb života! Kdo přichází ke mně, nebude nikdy hladovět, a kdo věří ve mne, nebude nikdy žíznit» jsou slova, kterými začíná vlastní Ježíšova řeč o chlebu života v dnešním úryvku evangelijním. V obou jejích částech je Kristus tím pravým chlebem Božím sestupujícím z nebe a dávajícím světu život; jeho «jezení» je nejprve víra a pak přijímání, skutečné jezení (a pití) v eucharistii.

Kéž bychom se tímto pravým chlebem co nejvíce sytili, abychom měli co nejvíce Boží síly k Božímu risku svého života...